

FEATURES OF DESIGNING TEMPORARY STRUCTURES FOR ROLLING MOBILE HOUSING IN URBAN SPACE STRUCTURE

Pardayev Abbos Farkhodovich

Teacher at Karshi State University

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17463387>

ARTICLE INFO

Received: 22nd October 2025

Accepted: 27th October 2025

Online: 28th October 2025

KEYWORDS

Mobility; justification; urban area, mobile housing.

ABSTRACT

This article analyzes the necessary conditions for the emergence of mobile housing. Taking into account the complex economic and demographic conditions of the modern world, the feasibility and rationale for implementing the concept of mobile housing as a model of permanent living space in an established urban environment are determined. Measures are proposed to increase the convenience of using mobile housing on wheels as permanent housing.

ОСОБЕННОСТИ ПРОЕКТИРОВАНИЯ ВРЕМЕННЫХ СООРУЖЕНИЙ ДЛЯ МОБИЛЬНОГО ЖИЛЬЯ В СТРУКТУРЕ ГОРОДСКОГО ПРОСТРАНСТВА

Пардаев Аббос Фарходович

Преподаватель Каршинского государственного университета

ARTICLE INFO

Received: 22nd October 2025

Accepted: 27th October 2025

Online: 28th October 2025

KEYWORDS

Мобильность;
обоснование; городская
территория, мобильное
жилье.

ABSTRACT

В статье анализируются необходимые условия возникновения мобильного жилья. С учётом сложных экономических и демографических условий современного мира определяется целесообразность и обоснованность реализации концепции мобильного жилья как модели постоянного жилого пространства в сложившейся городской среде. Предлагаются меры по повышению удобства использования мобильного жилья на колёсах в качестве постоянного жилья.

SHAHAR MAKONI TUZILISHIDA G'ILDIRAKLI MOBIL UY-JOYLAR UCHUN VAQTINCHALIK TUZILMALARNI LOYIHALASHNING XUSUSIYATLARI

Pardayev Abbos Farxodovich

Qarshi davlat universiteti o'qituvchisi

ARTICLE INFO

Received: 22nd October 2025

Accepted: 27th October 2025

Online: 28th October 2025

KEYWORDS

Harakatchanlik; asoslash;
shahar maydoni, ko'chma uy-
joy.

ABSTRACT

Ushbu maqolada ko'chma uy-joylarning paydo bo'lishi uchun zarur shart-sharoitlar tahlil qilinadi. Bugungi dunyoning murakkab iqtisodiy va demografik sharoitlarini hisobga olgan holda, mavjud shahar muhitida doimiy yashash maydoni uchun namuna sifatida ko'chma uy-joy kontseptsiyasini amalga oshirishning maqsadga muvofiqligi va asoslanishi aniqlanadi. G'ildiraklardagi ko'chma uy-joylardan doimiy uy-

joy sifatida foydalanish qulayligini oshirish choralari taklif etiladi.

Kirish. Ko'p qavatli vaqtinchalik ko'chma uy-joy ob'ektlarini loyihalash va qurish bo'yicha me'yoriy-huquqiy baza va qurilish hujjatlarining yo'qligi yangilik va binobarin, ushbu turdagi uy-joylarning cheklangan tadqiqotlaridan dalolat beradi. Biroq, zamonaviy qurilishni yangi uy-joy turlarini va bunday uy-joylarni loyihalash bo'yicha tegishli tavsiyalar, tipologik asoslar va qurilish hujjatlarini ishlab chiqish va rivojlantirishga rag'batlantiradi. Bundan tashqari, ayrim hududlardagi beqaror iqtisodiy va demografik sharoitlar sharoitida ko'chma uy-joy konsepsiyasini ishlab chiqish muhim ahamiyatga ega va bunday turar-joylar uchun vaqtinchalik baza stansiyalarini loyihalash ushbu yangi turdagi uy-joylarni rivojlantirish va uning zamonaviy qurilish tipologiyasiga uzluksiz integratsiyalashuvida hal qiluvchi komponent hisoblanadi. Bundan tashqari, ushbu yangi turdagi qurilishni shahar muhitiga integratsiyalashda ma'lum qiyinchiliklar paydo bo'lishi mumkin.

Muvofiqlik. Hozirgi iqlim o'zgarishi sharoitida, ayrim hududlardagi beqaror iqtisodiy va demografik sharoitlar va aholining harakatchanligi ortib borayotgan sharoitda ko'chma uy-joy konsepsiyalarini ishlab chiqish muhim ahamiyatga ega. Vaqtinchalik ko'chma uy-joy ob'ektlarini loyihalash ushbu yangi uy-joy turini rivojlantirish va uning zamonaviy qurilish landshaftiga uzluksiz integratsiyalashuvida muhim tarkibiy qism hisoblanadi.

Ushbu tadqiqotning maqsadi shahar landshaftida vaqtinchalik ko'chma uy-joy ob'ektlarini loyihalash mezonlarini aniqlashdir. Vaqtinchalik ko'chma uy-joy ob'ektlarining eksperimental modelini qurish bilan bog'liq masalalarni batafsil o'rganish bizga tadqiqotning asosiy maqsadlarini aniqlash imkonini berdi:

Zamonaviy jamiyatda va qurilish faoliyatida yangi turdagi uy-joylarning paydo bo'lishiga ta'sir qiluvchi omillarni tahlil qilish;

Zamonaviy shahar tuzilmasida yangi turdagi uy-joylarning paydo bo'lishining mantiqiy asoslarini aniqlash;

Statsionar uy-joy turlari orasida zamonaviy shaharlar makonida ko'chma uy-joy g'oyasining hayotiylikni o'rganish;

Mavjud shahar maydoni tarkibida g'ildirakli ko'chma uy-joy uchun yangi vaqtinchalik baza stansiyasini shakllantirishga ta'sir qiluvchi omillarni tizimlashtirish.

Ilmiy yangilik. Birinchi marta shahar landshaftidagi g'ildirakli vaqtinchalik ko'chma uy-joy ob'ektlarini loyihalash mezonlari kelajakda qurilish amaliyotida qo'llanilishi uchun umumlashtirildi.

Inson tabiatan o'zini va atrofini rivojlantirish va yaxshilashga moyil; bilimga chanqoqlik har qanday aqliy rag'batlantiruvchi tirik mavjudotning tabiiy xususiyatidir. Bu butun hayotning ajralmas qismi, koinot rivojlanishining tarixiy vektori bilan belgilanadigan jarayondir. Inson hayotining uzoq evolyutsiyasi davomida qulaylik yaratish (ilgari faqat ma'lum hayotiy jarayonlar uchun zarur sharoitlar), uy-joy bilan ta'minlash va oila xavfsizligini ta'minlash istagi mavjud edi. Aynan tarixiy jarayonlarning borishi insoniyatni borliq sharoitlarini u yoki bu tarzda o'zgartirishga, ularni barcha tirik mavjudotlar evolyutsiyasi uchun hayot va taraqqiyotning muqarrar va zaruriy jarayonlariga «moslashtirishga» undaydi.

Insoniyat qurilish sohasida sezilarli yutuqlarga erishgan bo'lsa-da, biz har qanday sharoitda mumkin bo'lgan eng qulay yashash muhitini yaratish uchun o'z mahoratimiz va texnologik asoslarimizni takomillashtirishda davom etamiz.

Ko'chma uy-joy - bu yashash joylarini loyihalashda yangi evolyutsiya, bizga qadim zamonlardan beri kelgan an'ana. Ko'chmanchilikning paydo bo'lgan vaqti va joyi ancha noaniqlik va munozaralar mavzusi bo'lib qolsa-da, dunyo, aslida, juda uzoq vaqt davomida ko'chmanchi turmush tarzi tushunchasi bilan yashab kelgan. Ma'lumki, yaqin atrofdagi unumdor yerlar o'simliklar uchun ozuqa moddalari tugasa, hayvonlar soni kamayib, daryolar qurib qolgach, odamlar o'rnatilgan hududlarda qolishni to'xtatdilar. Samarali qurilish materiallarining yetishmasligi va mahalliy qurilishning izchil rivojlanishi tufayli ma'lum bir hududga joylashishni imkonsiz qilgan o'zgaruvchan iqlim sharoitlarini ham unutmaslik kerak. Qadimgi odamlar harakat, kashfiyot va yangi hududlarga joylashish orqali qutqarilgan.

Bugungi kunda ko'chma uy-joy uzoq masofalarga tashish vositasi sifatida mavjud, ammo asosiy ehtiyoj yoki undan ham ko'proq asosiy yashash joyi hisoblanmaydi. U tor maqsadda foydalaniladi va agar u uzoq muddatli individual joylashtirish uchun joy sifatida nazarda tutilgan bo'lsa, u faqat yangi hududlarni rivojlantirish bo'yicha sanoat dasturlari doirasida. Turli vazirlik va idoralar tomonidan o'z ehtiyojlari uchun loyihalashtirilgan va ishlab chiqarilgan ko'chma uy-joylar, kichik loyiha-qurilish tashkilotlari tomonidan mavjud moddiy-texnika bazasiga muvofiq, o'zining funksional tuzilishi, joylashuvi va dizayn-texnik sifatlari [1] bo'yicha hamon mukammal emas yoki faqat odamlarning ma'lum bir hududda qisqa muddatli yashashi uchun mo'ljallangan, masalan, uzoq muddatga moslashtirilmagan oilaviy dam olish maskanida.

Uy-joy turini belgilovchi ijtimoiy-iqtisodiy va ijtimoiy-demografik omillar uning ichida amalga oshiriladigan funksional jarayonlarning umumiy sonini aniqlaydi [2]. Ba'zi hududlardagi beqaror iqtisodiy va ijtimoiy sharoitlar sharoitida ko'chma uy-joy kontseptsiyasi global yechimga aylanishi mumkin, bu esa jismoniy shaxslar, oilalar yoki butun mahallalar yoki shaharlarni tezda yangi, yanada qulay yashash sharoitlariga ko'chirish imkonini beradi.

Ko'chma uy-joy kontseptsiyasining vaqtinchalik uy-joy qurilishi bilan uzluksiz integratsiyalashuvini ta'minlash uchun ma'lum darajada avtoturargohlarga o'xshab ketadigan ko'p qavatli ob'ektlar turar-joy massivlari va madaniy-maishiy xizmat ko'rsatish zonalarini yaqinida, shuningdek, avtomobil yo'llari va chorrahalar yaqinida joylashtirilishi kerak. Shahar markazlari ko'plab mezonlarga ko'ra eng ko'p afzal qilingan joylardir. Vaqtinchalik uy-joy qurilishi ko'chma turar-joy binolari uchun to'xtash joylaridan tashqari, aholining turli guruhlarini uchun dam olish va dam olish maskanlari, bolalar o'yin maydonchalari, kir yuvishxonalar, ko'p funktsiyali oshxonalar, atriumlar va sport zallarini o'z ichiga olishi kerak. Insolyatsiya va aeratsiya qoidalariga rioya qilish kerak, obodonlashtirishni diqqat bilan ko'rib chiqish kerak.

Vaqtinchalik uy-joylarni tashkil etishning fazoviy jihatlarini ustida ishlayotganda, mavjud ishlanmalar bilan bir qatorda yangi tuzilmalar yaratishi kerak bo'lgan yaxlit ansamblni yodda tutish kerak. Shu bilan bir qatorda, yangi xususiyatlarni ta'kidlash va e'tiborni jalb qilishni tanlash mumkin. Qanday bo'lmasin, ko'p qavatli to'xtash joylari zamonaviy shaharlarda tasdiqlangan amaliyot bo'lib, vaqtinchalik ko'chma uy-joylarni mavjud ishlanmalarga integratsiyalashganda hech qanday qiyinchilik tug'dirmasligi kerak.

Xulosa. Yangi turdagi uy-joylarni yaratish masalalari o'rganildi. Ushbu turdagi yashash joylarini loyihalash bo'yicha tadqiqotlar yo'qligi sababli dizayndagi ba'zi qiyinchiliklar paydo bo'lishi mumkin. Bu g'oyaning yangiligi va uning zamonaviy qurilishga integratsiyalashuvidan dalolat beradi. O'rganishlar natijasida muammo, birinchi navbatda, oilalarning farovon uzoq muddatli yashashlari uchun vaqtinchalik uy-joylar qurish va g'ildirakli uy-joylarni o'rnatish bo'yicha me'yoriy hujjatlarning yo'qligida ekanligi aniqlandi. Ko'chma uy-joy dizayni bunday uy-joydan asosiy yoki eksklyuziv yashash joyi sifatida foydalanmaslik, faqat ta'til paytida sayohat qilish istagi bilan bog'liq. Shuningdek, iqlim o'zgarishi va ayrim hududlardagi beqaror iqtisodiy va demografik vaziyat sharoitida ko'chma uy-joy konsepsiyasining joriy qurilish tizimiga integratsiyalashuvi muayyan iqtisodiy va demografik muammolarni hal qilishga yordam berishi ham aniqlandi. Tadqiqotda zamonaviy shaharlarning belgilangan maydonlariga g'ildirakli ko'chma uylar uchun vaqtinchalik baza stansiyalari kabi yangi turdagi uy-joylarni joriy etishga ta'sir etuvchi asosiy omillar aniqlandi.

References:

1. Anisimov L.Y. Moslashuvchan uy-joy arxitekturasini shakllantirish tamoyillari. Arxitektura. – M., 2009. – 30 b.
2. Saprykina N. A. Shimoliy uchun mobil uy-joy [matn] – L.: Stroyizdat . Leningrad filiali , 1986. 216 p., kasal. Pp. 72-73.
3. Sergeev N. D., Bogatyrev A. I. Tuzilmalarni optimal loyihalash muammolari. Moskva, 1971 yil.
4. Saprykin N.A. Arxitekturada dinamik shakllanishga asoslari. – M.: Arkhitektura-C, 2005. – 312 b.